

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

**Ētikas padomes atzinums
Nr. 10/2026**

Rīgā, 2026. gada 7. maijā

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk tekstā – "Biedrība") Ētikas padome (turpmāk – "Ētikas padome") 2026. gada 22. aprīļa sēdē šādā sastāvā: Andrejs Mēters, Toms Ostrovskis, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Raivis Spalvēns, Kristers Pļešakovs, Aleksandrs Mirlins un Olga Dragiļeva

konstatē:

[1] Biedrības valde 2026. gada 11. martā saņēma Daces Lindbergas (turpmāk tekstā – "Sūdzības iesniedzējs") iesniegumu (turpmāk tekstā – "Sūdzība") par portāla TVNET (turpmāk tekstā – "Medijs") publicēto rakstu "LŪSIS KOMENTĒ } Kas ir, čigān, latviešu valodu aizmirsi?" <https://www.tvnet.lv/8428366/lusis-komente-kas-ir-cigan-latviesu-valodu-aizmirsi> (8.03.2026.) (turpmāk tekstā – "Raksts").

[2] Sūdzības iesniedzēja informē, ka ir politiskās partijas "Austošā Saule Latvijai" (turpmāk tekstā – "ASL") biedrs, un Rakstā ticis komentēts partijas paziņojums par Sabiedrības integrācijas fonda (SIF) veidotu video materiālu. Rakstā partijas biedriem veltīti šādi izteikumi: "... alternatīvi apdāvināti ir partijas "Austošā Saule Latvijai" (ASL) biedri.", "sanitārs kādam uz muguras nedaudz par stipru savilcis krekla piedurknes".

Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka Rakstā izmantota izteikti nicinoša un aizskaroša retorika pret partijas biedriem, tie tiek kolektīvi diskreditēti, izsmieti un noniecināti, apgalvojot, ka partijas biedri ir intelektuāli nepilnvērtīgi. Sūdzības iesniedzējs raksta, ka šāda retorika neatbilst profesionāla žurnālistikas diskursa standartiem, veicina publisku pazemošanu un rada nepamatotu reputācijas aizskārumu partijas biedriem.

Sūdzības iesniedzēja skaidro, ka žurnālistikas ētikas pamatprincipi paredz, ka mediji savā darbībā, to skaitā viedokļrakstos, ievēro personas cieņu un izvairās no nepamatotas aizskaršanas. Turklāt Rakstā nav kritizēts konkrēts politisks viedoklis vai argumenti, bet tikuši dehumanizēti un izsmieti cilvēki kā grupa; argumentētas polemikas vietā notikusi personiska noniecināšana.

Sūdzības iesniedzēja lūdz Biedrību izvērtēt, vai rakstā nav pārkāpts Ētikas kodeksā noteiktais cieņas princips.

[3] Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja Medijam, aicinot izvērtēt tā rīcības atbilstību Ētikas kodeksam un sniegt Biedrībai skaidrojumu.

[4] Atbildes vēstulē Medijs nepiekrīt, ka Rakstā būtu pārkāpts Ētikas kodekss, un pamato to ar vairākiem argumentiem.

Medijs skaidro, ka preses brīvība ir viens no demokrātiskas sabiedrības būtiskiem pamatiem un pamatnosacījumiem ikvienas personas attīstībai un izaugsmei. Šī brīvība attiecināma ne vien uz informāciju, kas tiek uztverta labvēlīgi vai uzskatīta par neuzbrūkošu vai par neitrālu, bet arī uz tādu, kas apvaino, šokē vai uztrauc. Savukārt publicistikai vai viedokļu žurnālistikai, kuru žurnālistikas teorijā un praksē definē kā žurnālistikas žanru, nav prasības būt objektīvam, jo tas ir subjektīvu uzskatu žanrs, kam ir noteikti sociāli vai politiski uzdevumi. Viedokļu rakstu žanram ir raksturīga fokusēšanās uz kādu tēmu, atsevišķiem faktiem, to analīzi no personalizēta autora skatu punkta.

Raksts veidots ironiskā un satīriskā formā, balstoties uz reāliem notikumiem. Vērtējot Rakstā pausto, ir jākonstatē, kādas darbības ir notikušas un veikusi pati partija/tās biedri pirms Raksta publicēšanas, jo jāvērtē ne tikai konkrētās frāzes, uz kurām norāda Sūdzības iesniedzējs, bet Raksts tā kopumā, kā arī situācija, kādā raksts tapa.

Raksts ir saistīts ar sabiedriski nozīmīgu diskusiju par sabiedrības integrācijas jautājumiem, politisko organizāciju reakciju uz publiski finansētiem projektiem un sabiedrības reakciju uz tiem. Medijs akcentē, ka demokrātiskā sabiedrībā vārda brīvība aizsargā arī tādus izteikumus, kas var šķist skarbi, provokatīvi vai nepatīkami, īpaši gadījumos, kad tie izteikti sabiedriski nozīmīgu jautājumu kontekstā un pati persona/grupa ir radījusi pamatu izteikties.

Rakstā detalizēti un secīgi atainoti faktiskie apstākļi un situācija kopumā, kas deva pamatu autoram attiecīgi izteikties. Rakstā norādīta notikumu attīstība SIF īstenotajā pasākumu ciklā "Soli pretī" publicētajiem video sižetiem – sabiedrības komentāri sociālajos tīklos un partijas "Austošā Saule Latvijai" paziņojums. Tāpat Rakstā vērtēti:

- SIF cikla mērķi,
- pusaudžu veidotie sižetus,
- viņu pašu atsauksme par tiem,
- publiskā telpā paustie viedokļi, to skaitā sociālajos tīklos,
- ASL paziņojums Saeimas frakcijām.

Autors Rakstā paudis viedokli, izmantojot mākslinieciskos izteiksmes līdzekļus, lai raksturotu ASL rīcību – bez iedziļināšanās sabiedriski jūtīgā jautājumā, ASL faktiski vērsusies pret personām, kas veicina integrācijas jautājumu uzlabošanu, t.sk., jauniešiem, kas ar to saskaras ikdienā.

[5] Medijs uzskata: ja partija ignorē apstākļu izvērtēšanu un rīkojas vieglprātīgi, tai jārēķinās ar skarbu, tiešu un nereti provokatīvu reakciju — un šāds atklātums ir būtisks, jo tas palīdz sabiedrībai skaidrāk izprast situāciju, kamēr slēpšanās aiz "skaistām" un it kā korektām frāzēm bieži vien rada mākslīgu piekāpību un notušē problēmas būtību, liedzot arī pašai partijai laikus kritiski izvērtēt savu rīcību un pieņemt pārdomātākus lēmumus nākotnē. Tāpat arī, apstākļi, ka publikācija konkrētai personai šķiet aizskaroša, ir šīs personas subjektīva interpretācija un pats par sevi nevar kalpot par pamatu publikācijas neatbilstības vai ētikas pārkāpuma konstatēšanai.

[6] Biedrības valde Sūdzību, informāciju par Rakstu un Medija atbildi nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

[7] Lai izslēgtu interešu konfliktu, Toms Ostrovskis atstata sevi no Sūdzības skatīšanas.

Ievērojot konstatēto, Ētikas padome secina:

[8] Nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu un Raksta atbilstību likumu normām. Biedrības Ētikas padome Rakstu un Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[9] Situācijās, kad par kādu personu tiek izteikti asi un kritiski viedokļi, tos paspilgtinot ar mākslinieciskās izteiksmes līdzekļiem, tie neizbēgami nonāk konfliktā ar cieņas principu. Šādās situācijās svarīgi ir vērtēt aizskāruma pamatotību un samērīgumu. Šajā situācijā Ētikas padome uzskata, ka Medija argumenti par viedokļraksta formātu, satura un izklāsta pamatotību, sabiedrisko nozīmību ir pamatoti. Tāpat nav secināms, ka Sūdzības iesniedzēja un ASL aizskārums Rakstā būtu nesamērīgs un nepamatots.

[10] Ievērojot secināto, Andrejs Mēters, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Kristers Pļešakovs, Raivis Spalvēns, Aleksandrs Mirlins, Olga Dragiļeva balso, ka Medijs NAV pārkāpis Biedrības Ētikas kodeksu.

Ētikas padomē nolemts:

1. Medija rīcībā NAV konstatēti Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpumi.
2. Lēmumu paziņot Sūdzības iesniedzējam un Medijam.
3. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.